

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*

The Basic Educational Institution Management Strategies Based
on the Four Iddhipada Principles in Kalasin Primary Educational
Service Area Office 2

โชติกา ศรีเพชร, ประจิตร มหาหิง และสมปอง ชาสิ่งห์แก้ว

Chotika Sornpet, Prachitr Mahahing and Sompong Chasingkaew

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: mantish01@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามตำแหน่งวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานและเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นการวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 320 คน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 และด้านกลยุทธ์การบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลตามหลักอิทธิบาท 4 ส่วนผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามวุฒิการศึกษา

*ได้รับบทความ: 27 กุมภาพันธ์ 2563; แก้ไขบทความ: 28 พฤศจิกายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 28 ธันวาคม 2563

พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมก่อนการวางแผนการดำเนินงาน 2) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ควรวิเคราะห์จัดทำแผนงบประมาณและแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน 3) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมก่อนการวางแผนอัตรากำลัง และ 4) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมก่อนการวางแผนการบริหารงานการศึกษา

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การบริหารสถานศึกษา; หลักอิทธิบาท 4

Abstract

The aims of this research were to study and compare basic school management strategies according to the four Iddhipada principles, classified by the samples' position, educational background and work experience; to propose guidelines for the development of basic educational institution administration strategies in accordance with the four Iddhipada principles. The samples included 320 participants including school administrators and teachers. The target group included 9 participants which is not the sample. The quantitative data were analyzed using the following statistics: Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test and F-test.

The results were as follows: The basic educational institution administration strategies according to the four Iddhipada principles were found that its overall practice was in the high level. The highest mean was seen in the strategy of academic administration according to the four Iddhipada principles, followed by the budget management strategy according to the four Iddhipada principles, the general management strategy according to the four Iddhipada principles respectively. All mentioned aspects were rated at a high level of practice. The aspect that has the lowest mean is the personnel management strategies in accordance with. The results of the comparison of basic educational institution administration strategies according to the four Iddhipada principle, classified by the samples' position, revealed that the overall picture was significantly different at the

level of .05; while classifying by educational background, the overall difference is statistically significant at the level of .05 and classified by work experience, the overall value and that of in each aspect showed no statistical difference. Suggestions for promoting the basic education institution administration are as follows: 1) in strategic administration of academic affairs in accordance with the four Iddhipada principles, administrators should analyze the environment before planning the operation; 2) budget management strategy according to the four Iddhipada principles, the administrators should analyze, prepare budget plans and action plans for spending money; 3) personnel management strategy according to the four Iddhipada principles, the administrators should analyze the environment before planning the workforce; 4) the general management strategy according to the four Iddhipada principles, the administrators should analyze the environment before planning educational administration.

Keywords: Strategy; The Basic Educational Institution Management; the Four Iddhipada Principles

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ

ผลการจัดการศึกษาของประเทศในภาพรวม พบว่า ยังมีปัญหาอยู่หลายด้าน ด้านการจัดทำแผนและนำแผนสู่การปฏิบัติมีความล่าช้า ปัญหาประสิทธิภาพในการจัดทำแผนที่ยังขาดความชัดเจนในด้านความเชื่อมโยงของการนำแผนปฏิบัติราชการ ด้านงบประมาณ พบว่า บางโครงการได้รับงบประมาณล่าช้าหรือไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ และการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการติดตาม ประเมินผลและรายงาน พบว่า ข้อมูลบางส่วนเป็นการรายงานเชิงกระบวนการมากกว่าผลสำเร็จของการดำเนินงานด้านด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินและรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามตัวชี้วัด/เป้าหมายที่กำหนด

แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการของสถานศึกษา ยังไม่สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ดังนั้น การบริหารที่ดีจึงควรนำกลยุทธ์ที่บูรณาการเข้ากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จ คือ หลักอิทธิบาท 4 มาหาแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (Office of the Permanent Secretary for Education, 2017)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยวิธีวิทยาแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยวิธีวิทยาเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) และการวิจัยวิธีวิทยาเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Research) โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 320 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเชิ่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตำแหน่งส่วนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ค่าคุณภาพของเครื่องมือ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีการของ Cronbach มีค่า .91

4. สรุปผลการวิจัย

1. กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ ตามหลักอิทธิบาท 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านกลยุทธ์การบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านกลยุทธ์การบริหารงานบุคคล ตามหลักอิทธิบาท 4 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 1) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ก่อนการวางแผนการดำเนินงาน 2) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ควรวิเคราะห์จัดทำแผนงบประมาณและแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน 3) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมก่อนการวางแผนอัตรากำลัง และ 4) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมก่อนการวางแผนการบริหารงานการศึกษา

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ก่อนการวางแผนการดำเนินงานอย่างมุ่งมั่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ กำหนดกลยุทธ์การบริหารที่สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างพิจารณาใคร่ครวญ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และกำหนด วิสัยทัศน์และภารกิจในการดำเนินงานด้านวิชาการอย่างมุ่งมั่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นอย่าง มุ่งมั่นตั้งใจและพากเพียร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรายุ เกื้อทาน (Kuean than, 2016 : 41-52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า การบริหารงาน วิชาตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการ

บริหารงานวิชาการตามหลักจิตตะและด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักวิมังสา รองลงมาคือด้านการใช้หลักวิริยะในการบริหารงานวิชาการและปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักฉันทะ และงานวิจัยของแม็กคาร์ธี (McCarthy, 1971) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู พบว่า กลุ่มครูมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ เรื่องการสังเกตการสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษา การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารด้านวิชาการและความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีบทบาท มีความรับผิดชอบและบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความมุ่งมั่นในการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลผลิตจากงบประมาณ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความมุ่งมั่นในการนำกลยุทธ์มาใช้ในการระดมทรัพยากรและลงทุนเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การเบิกเงินจากคลัง การรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินให้เป็นไปตามขั้นตอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ อุทิศตนในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตยา จุฬาสรีกุล (Chulaserikun, 2016 : 41-51) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาของผู้บริหารเฉลี่ยและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำได้ ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 3.97 ด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ย 3.92 ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ย 3.86 และด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

3. ด้านกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมก่อนการวางแผนอัตรากำลังอย่างมุ่งมั่นตั้งใจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ตั้งใจในการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และจัดทำบัญชีรายชื่อและการให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อย่างเป็นขั้นตอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการพิจารณาอย่างใคร่ครวญในการจัดวางตัวบุคลากรที่มีทักษะเหมาะสมกับภาระงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชร นามบัว (Nambua, 2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ฉันทะ ความพร้อมที่จะกระทำงาน วิริยะ การลงมือทำตามแผนงาน จิตตะ การเอาใจใส่กวดขันในงาน และวิมังสา การติดตามประเมินผลงาน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. ด้านกลยุทธ์การบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มุ่งมั่นในการนำกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนในการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ พากเพียรในการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมุ่งมั่นในการส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พากเพียรในการนำกลยุทธ์มาสู่การประสานงานและการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติมา ธรรมชากร (Thamchayakon, 2010) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา พบว่า การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ค่าเฉลี่ย 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมากเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ งานธุรการและงานสารบรรณ งานกิจการนักเรียน งานทะเบียนและรายงานงานคณะกรรมการสถานศึกษา งานอาคารสถานที่ งานสารสนเทศและการวางแผน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานประชาสัมพันธ์และงานเทคโนโลยีการศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปในแต่ละด้าน มีดังนี้ 1) การพัฒนางานธุรการและงานสารบรรณ ควรจัดระบบงานและข้อมูลที่ทันสมัยทั้งเรื่องการจัดเก็บ การค้นหา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญ 2) การพัฒนางานอาคารสถานที่ ควรพัฒนาให้มีความปลอดภัยมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ และต้องมีการบำรุงรักษาซ่อมแซมอยู่เสมอ 3) การพัฒนางานทะเบียนและรายงานรายละเอียดของข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัยและง่ายต่อการค้นหา

5. ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลตามหลักอิทธิบาท 4 และด้านกลยุทธ์การบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประยูร ชินสุวรรณ (Chinsuwan, 2005) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยภาพรวม 6 งาน เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ดังนี้ งานวัดผลและประเมินผล งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานนิเทศภายใน งานห้องสมุดและงานสื่อการเรียนการสอน บทบาทการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน มีความแตกต่างกันทุกงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 และด้านกลยุทธ์การบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 และด้านกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Amran WaHami (2016) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ประชากรเพศชายมีระดับการปฏิบัติงานการดำเนินคุณภาพการศึกษา มากกว่าเพศหญิง ประชากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีระดับการปฏิบัติงานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากกว่าประชากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประชากรที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษามากกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากกว่าประชากรที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาระหว่าง 5-10 ปี และมากกว่าประชากรที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปี ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติงานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่

7. ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของละม่อม จินาภา (Chinapa, 2016) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้และการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ความรู้และการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยจำแนกขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 ด้านกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นการนิเทศทางศึกษานำกลยุทธ์ไปส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยเน้นการบริหารให้สอดคล้องกับหลักธรรมอิทธิบาท 4

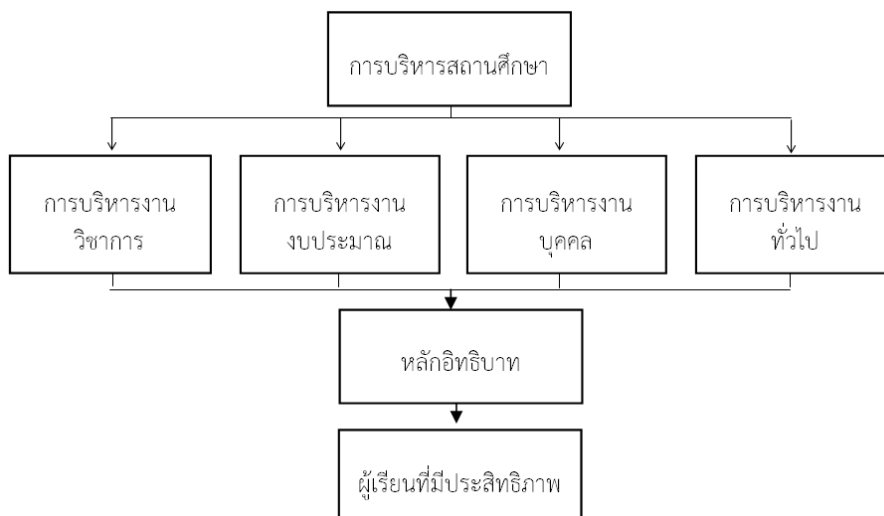
1.2 ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามขั้นตอนวางแผนพัสดุและการจัดหาพัสดุอย่างละเอียดรอบคอบโดยเน้นการบริหารให้สอดคล้องกับหลักธรรมอิทธิบาท 4

1.3 ด้านกลยุทธ์การบริหารงานบุคคลตามหลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมการจัดวางตัวบุคลากรที่มีทักษะเหมาะสมกับภาระงาน กลยุทธ์ในการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษกำหนดกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนในการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเน้นการบริหารให้สอดคล้องกับหลักธรรมอิทธิบาท 4

1.4 ด้านกลยุทธ์การบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมกลยุทธ์สู่การประสานงานและการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การทำงานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมก่อนการวางแผนการบริหารงานการศึกษา โดยเน้นการบริหารให้สอดคล้องกับหลักธรรมอิทธิบาท 4

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแผนภาพ ดังนี้

References

- Chinapa, L. (2016). Knowledge and participation of school administrators and teachers towards the operation Internal Quality Assurance of Educational Institutions under the Office of Roi Et Elementary Education Area 2. *Master of Education*. Graduate School Buriram Rajabhat University.
- Chinsuwan, P. (2005). A Study of School Administrators Supervision Roles of School Administrators Primary education under the Office of SuphanBuri Provincial Primary Education. *Master of Education*. Graduate School: Kanchanaburi Rajabhat University.
- Chulaserikun, A. (2016). The use of the Four Iddhipada principle in educational administration Chalerm Theological College PhraKiatKalasinMahamakut Buddhist University. *Dhammathas Academic Journal*, 16(1), 41-51.
- Kueanthan, J. (2016). Academic Administration According to Iddhipada IV in the Basic Education Institutions under the Office of Nongkhai Primary Educational Service Area 1. *Phimoldhamma Reseach Institure Journal*, 3(2), 41-52.
- Mccarthy, Water M. (1971). The Role of the Secondary School Principals in New Jersey. *Dissertation Abstracts International*, 32(2), 705A.
- Nambua, N. (2013). Human Resource Management according to the Four Baht Influence of the Phrapariyattidhamma Schools General Education Department in Mueang District, Nakhon Sawan Province. *Master of Arts*. Graduate School: Mahachulalong kornrajavidyalaya University.
- Office of the Permanent Secretary for Education. (2017). *Civil Service Plan Evaluation Report Annual budget year 2017 of the Ministry of Education*. Bangkok: Ministry of Education.
- Thamchayakon, C. (2010). General administration of schools under Takua Pa Municipality, Phang Nga Province. *Master of Education*. Graduate School: Suan Dusit Rajabhat University.
- Wahami, A. (2016). Roles of school administrators in promoting operations in primary schools Fundamental under the Office of Pattani Primary Educational Service Area 3. *Master of Education*. Graduate School: North Bangkok University.